

Bijlage B Overzicht van gevoerde gesprekken en reacties op internet

B1 Gevoerde gesprekken met bestuurders, ambtenaren, professionals en zakenmensen

Bonaire

Eilandsraad
Gezaghebber
Gedeputeerde Samenleving en zorg
Rijksvertegenwoordiger
Eilandsecretaris
Politie
Openbaar ministerie
Bezoek Gevangenis
groep Veiligheidssector
V&J / Voogdijraad
Groep schooldirecteur, bestuurder en docent school voortgezet onderwijs
Directeur en medewerker Expertisecentrum en directeur Forma
Groep docenten voortgezet onderwijs
Directie Samenleving en Zorg
Groep samenleving en integrale wijkaanpak
Directie toezicht en handhaving
Directie Bedrijfsvoering & Ondersteuning
Bezoek Ziekenhuis
Aanbieders zorg (huisarts, tandarts, verpleegkundige)
KMAR
SZW Bonaire
Groep Kerken
Bonaire Taxi Services
RCN Kantoor
Kamer van Koophandel
Groep Hotels
Nos Ke Boneiru Bèk
Flamingo Airport
Cargill
Sapias
Unkobon
Web Bonaire
Bopec

Sint Eustatius

Eilandsraad
Gezaghebber
Bestuurscollege
Eilandsecretaris
Financiën (bestuurscollege)
Directie Maatschappij en Welzijn, beleidsadviseur

Gebruikers onderstand/huisvesting

Groep bestuursleden scholen primair onderwijs en directeur school voortgezet onderwijs

Groep leerkrachten primair onderwijs, medewerker Youth Foundation, directeur Day care

Groep schooldirecteuren primair en voortgezet onderwijs

Groep jeugdzorg

Politie

Kerken

Aanbieders zorg

Bezoek QMBC Ziekenhuis

Directie Economie en Infrastructuur

Winair

F.D. Roosevelt Airport

Stuco

Groep hotels

Kamer van koophandel, STEBA

St. Eustatius Tourism Development Foundation

Nustar

Eutel

Haven Gallows Bay

Saba

Gezaghebber

Eilandsraad

Bestuurscollege

Eilandsecretaris

Centrum voor Jeugd & Gezin

Groep Kerken

Aanbieders Zorg

Groep schoolbestuurders primair onderwijs en directeur school voortgezet onderwijs

Groep economie en infrastructuur

E-team

Saba Electric

Ferry 2

Satel

B2 Gevoerde gesprekken met burgers tijdens de inloopsprekuren

In deze bijlage geven we kort aan met wie we tijdens de inloopsprekuren tijdens ons bezoek op de eilanden van 9 t/m 21 april 2015. Om de anonimiteit te waarborgen wordt volstaan met een globale typering van de betrokken persoon en de besproken onderwerpen. De onderzoekers hebben niet speciaal gevraagd naar de maatschappelijke positie van de personen die zich bij de inloopsprekuren hebben gemeld. Waar meer specifieke informatie ontbreekt duiden we de betrokken persoon aan met "bewoner".

Bonaire

zelfstandige

De vergoeding van kosten voor kosteloze rechtsbijstand is te laag.

ambtenaar	Vastgoedbelasting is onrechtvaardig, vooral voor NGO gebouwen. koopkracht is sterk afgenomen door sterk toegenomen prijzen.
directeur	Begeleiding voor zintuiglijk gehandicapten bestaat niet. Het ZVK gaat nogal eens op de stoel van de arts zitten. Er is te weinig controle op wat de Colombiaanse artsen uitvoeren. Er zijn ook te weinig goedkope (sociale) woningen.
docent	De directeuren van po en vo zitten in het bestuur van EOZ, kan niet. De openbare school is opgescheept met teveel zorgleerlingen.
gepensioneerd echtpaar	De aanvullende verzekering is tussen wal en schip terecht gekomen. De belastingdienst sluit haar loket voor contante betalingen, slechte zaak. Verslechtering van de pensionado regeling is niet goed.
bewoner	De verwachtingen bij de transitie waren hoog, maar nu hoge prijzen in de winkels. Veel problemen met medische uitzendingen (taal, controle, continuïteit, medicijnen).
zelfstandige werkende	Verschillende klachten over (de organisatie van) de tandartszorg. De gezondheidszorg en het onderwijs zijn verbeterd, ook de veiligheid op het SGB. Maar na 10-10-10 zijn de prijzen in de winkel "killing". Ook energie is duur. De politiepost in Rincon is vrijwel steeds gesloten.
zelfstandige	Er is veel verbeterd, gezondheidszorg, scholenbouw. Enkele families hebben de macht, baantjes worden door hen vergeven. Te veel mensen op posities die niet in het belang van Bonaire werken.
ambtenaar	Armoede is heel groot, er gaan voedselpakketten naar de scholen. Veiligheid is achteruit gegaan, er is meer criminaliteit door verslechterde economie. Vastgoedbelastingen voor verenigingen e.d. is onrechtvaardig. Het onderwijs moet meer normen en waarden bieden.
werkgever	ZVK bepaalt waar iemand naar toe mag, dat moet de arts doen. Er is handel in volmachten bij stemmen, slechte zaak. Ambtenaren kennen de nieuwe wetten onvoldoende.
bewoner	NL moet meer rekening houden met de lokale cultuur, er zijn te veel regels. Raar dat fysio en tandarts uit het pakket zijn gehaald, bijverzekeren is niet mogelijk.
ambtenaar	Belastingwetgeving houdt onvoldoende rekening met gepensioneerden. Kieswet laat handel in volmachten toe, dit is ongewenst. Er zijn te weinig gekwalificeerde beleidsmakers. Abortus is beter geregeld dan vroeger, vooral veiliger geworden. Heel wat verkeerde mensen op hoge posities; eilandsecretaris heeft teveel macht.
werkende	Leven is duurder geworden. Gezondheidszorg en onderwijs zijn verbeterd. Mensen met een laag inkomen laten ze in de kou staan, geen huurtoeslag e.d. Volmachten werken slecht, mensen in armoede hebben stemmen verkocht. Aan de wegen wordt niets aan gedaan, waar blijft onze belasting?
bewoner	Prijzen zijn te hoog geworden, lonen en pensioenen te laag. Waarom mag niet meer op leguanen gejaagd worden, hoort bij onze cultuur. We hebben NL nodig, want van olie overslag en zoutpannen kunnen we niet leven.
ambtenaar	Maatregelen zijn te snel ingevoerd, het leven is niet goed meer. Er is geen openbaar vervoer, er rijden nu wel busjes die heel duur zijn. NL meet met 2 maten: wij hebben geen kinderbijslag, huurtoeslag en AOV is te laag; Onderwijs en gezondheidszorg zijn beter geworden, ook jeugd gaat beter. Probleem met handel in volmachten en bescherming van leguanen.

	<p>Veel ligt aan de Bonairianen zelf, werken elkaar vaak tegen.</p> <p>Belasting gaat nu elektronisch, dat is een probleem voor velen.</p> <p>Vastgoedbelasting is onbetaalbaar voor ouderen.</p>
bewoner	Na 10-10-10 is het beter geworden, maar wetgeving moet ondernemers beter faciliteren.
medewerker horeca	<p>NL begrijpt de Bonairianen niet; teveel dingen volgens NL standaard.</p> <p>Huidige directeur vo moet blijven, maar Nederland wil dat ze opstapt.</p>
medewerker zorg	<p>Met zorg, onderwijs, kinderrechten gaat het de goede kant op.</p> <p>Maar met de samenleving gaat het niet goed, NL moet meer bottom-up werken.</p>
gepensioneerde	<p>Den haag doet niets, arrogantie van Nederland; voelt zich derderangsburger.</p> <p>Postbezorging is een ramp, evenals dubbele belastingen bij invoer.</p>
bewoner	<p>Goed: onderwijs, deels de zorg, justitie en voorlichting van de RCN.</p> <p>Slecht: kosten levensonderhoud, middenstand, belastingdruk.</p> <p>Conclusie: NL doet te weinig, men voelt zich derderangsburger.</p>
bewoner	<p>Armoede meer zichtbaar na 10-10-10; AOV en minimumloon veel te laag.</p> <p>Aansluiting onderwijs arbeidsmarkt is slecht, te weinig vakmanschap.</p> <p>Voor 10-10-10 was er een middenklasse; nu redt deze het ook niet meer.</p> <p>Jongeren hangen rond; weinig mogelijkheden voor aanvullende opleiding.</p> <p>Opvoeding schiet er bij in door stapelen van banen ouders en kinderopvang is duur.</p> <p>Er zou een sociaal vangnet moeten zijn: nu opvang in families, gevolg overbewoning .</p> <p>Problemen met taal in de zorg en het onderwijs.</p>
bewoner	<p>Referendum gewenst, evaluatie goede zaak, hogere pensioenleeftijd ongewenst.</p> <p>Zorg over rondhangende jongeren: moeten sporten of sportleraar worden.</p> <p>Bewoners van huizen langs de kust allemaal verdreven door de rijken (Nederlanders).</p>
ondernemer	<p>Wil dat eilanden 3 gewone gemeenten worden, waardoor bemoeienis Rijk niet meer nodig is.</p> <p>Drie kleine (eiland)gemeenten is te smalle basis voor aparte provincie. Wellicht kunnen eilanden aanhaken bij 3 verschillende provincies.</p> <p>Onderwijs en zorg hebben zich positief ontwikkeld sinds 10/10/10.</p> <p>Belastingherziening is veel te snel ingevoerd. Dat heeft tot problemen geleid.</p> <p>Staat van onderhoud van de wegen is een probleem. Beschikbare lokale middelen zijn te beperkt.</p>
Medewerker zorg	<p>Niveau AOV is veel te laag, gelet op het lokale prijsniveau.</p> <p>Openbaar bestuur belooft veel, maar komt beloften vervolgens niet na.</p> <p>Staat van onderhoud van de wegen was altijd al slecht en dat is nog steeds zo. Wegen zijn voor bereikbaarheid belangrijk omdat openbaar vervoer ontbreekt.</p> <p>Nieuwe regels op gebied van abortus, euthanasie en homohuwelijk zijn van bovenaf opgelegd en veel te snel (zonder voldoende uitleg) ingevoerd.</p> <p>Efficiency gezondheidszorg kan beter: niet iedereen hoeft naar Colombia, je kan bijvoorbeeld ook artsen naar eiland laten komen</p>
remigrant	<p>Heeft elders gewerkt en woont sinds enige tijd weer op eiland.</p> <p>Merkt op dat lokaal bestuur slecht is georganiseerd. Voor eventuele klachten kan men nu nergens terecht en pleit om die reden voor instelling van een bijvoorbeeld een ombudsman of officiële klachtenprocedure.</p>
bewoner	<p>Er is veel gedaan aan de "infrastructuur" van het onderwijs, maar te weinig aan de kwaliteit</p> <p>Het niveau van de sociale voorzieningen is te laag, zeker vanwege het hoge prijsniveau.</p> <p>Ouderen worden hierdoor gedwongen om te werken en werkt ook criminaliteit in de hand.</p> <p>Niet alle kosten worden door ziektekostenverzekering vergoed. Bij afschaffing van vergoeding voor tandheelkundige zorg is onvoldoende rekening gehouden met "achterstallige" gebitszorg.</p> <p>Veranderingen in belastingenstelsel zijn te snel (en te onzorgvuldig) ingevoerd.</p> <p>Regelgeving op gebied van abortus, euthanasie en homohuwelijk zijn te abrupt en zonder goede voorbereiding ingevoerd.</p>
werknemer	Er is te veel geïnvesteerd in gebouwen. Sociale aspecten heeft men teveel laten liggen.

	Op gebied van sociale zekerheid is geen sprake van gelijkheid met Nederland. Uitkeringen zijn te laag, wat criminaliteit in de hand werkt en op andere terreinen (waaronder jeugdzorg) leidt tot extra kosten.
	Pleit voor minder bemoeienis uit Nederland. Nederland komt afspraken niet na.
werknemer	Op gebied van onderwijs en zorg is situatie verbeterd. Op andere terreinen is minder vooruitgang geboekt. Prijzen op Bonaire waren al hoog en dat is zeker niet veranderd. Algemene gevoel is vooral teleurstelling. Op Bonaire had men na 50 jaar Antillen gehoopt dat het beter zou worden en dat is nog onvoldoende gebeurd.
gepensioneerde	Is afhankelijk van AOV en kan daar eigenlijk niet van rondkomen. Maandelijkse bijdrage is laag terwijl prijzen voor voedsel op eiland hoog zijn.
huisvader	Het is steeds lastiger om rond te komen. Prijzen zijn gestegen, evenals belastingen terwijl loon hetzelfde is gebleven. Laat boodschappen in winkel opschrijven en betaald als er geld binnen komt. Andere oplossingen zoals het afsluiten van een lening bij een bank zijn nu veel lastiger geworden. vanwege aangescherpte regels.

Sint Eustatius

gepensioneerd echtpaar	Problemen met de bestuurlijke kwaliteit, geen goede objectieve berichtgeving. Aankondigingen vergaderingen zijn nergens te vinden, agenda wordt niet gevolgd. Leidingwatersnet hebben inwoners nooit gevraagd; oude putstelsel was prima. De weerzin tegen Bonaire neemt toe (RCN zit daar); NL is buitenland, met alle gevolgen van dien (belasting, immigratie). Waarom een apart pensioenfonds (PCN), waarom niet aangesloten bij ABP? Postbezorging is een drama, geen goede adressering aanwezig.
medewerker cultuur	Er wordt ook gemeten met 2 maten: Statia is vooral bijzonder als ze iets niet krijgen. Vraagt aandacht voor restauratie oude stad, maar NL geeft geen restauratielening. Huidige staatkundige constructie is opgedrongen, is nooit gewild. Medische uitzendingen zijn logistiek een drama (patiënt is te lang weg).
docent	Er is geen continuïteit in het docentencorps, er vindt geen teambuilding plaats. Werkdruk is hoog, nieuwe instructietaal (Engels), docenten moeten veel cursussen volgen. Leraren proberen leerlingen te motiveren, maar agressie bij leerlingen neemt toe. Optrekken pensioenleeftijd is een probleem, is niet op gerekend door oudere leraren.
bewoner	Belofte was dat alles beter zou worden., maar daar is niets van terecht gekomen. Levensonderhoud is erg duur; vervoer is duur want alles gaat via de lucht. Tandarts en fysio uit zorgpakket maar je kunt je niet aanvullend verzekeren In Colombia is goede zorg maar ligt te ver weg; St. maarten is logischer. Waarom euthanasie, abortus en homohuwelijk doorgedrukt? Onderwijs is verbeterd, maar er is te weinig werk en dus meer criminaliteit. Voor bouwen eigen huis krijg je geen lening meer van de bank; er zijn nauwelijks sociale huurwoningen.
onderzoeker	Zorg is beter en onderwijs deels (problemen vo), maar levensonderhoud is erg duur. Lokaal bestuur is corrupt, er is veel geld verduisterd, onzorgvuldig met budget. Rondzwervende dieren een probleem, vreten alles kaal; weg diversiteit. Er is vriendjespolitiek en daarom niet altijd de juiste mensen op de juiste plek. Ambities worden langzaam waargemaakt; NL meer open dan lokaal bestuur.
bewoner	Van gulden naar dollar gaf ongecontroleerde prijsstijgingen, dubbele belasting op invoer. Zorg is beter geworden, maar nauwelijks nog een lening te krijgen, pas na hoge drempel. Er worden veel projecten gestart met kennis van buiten, maar alle kennis verdwijnt weer. Infrastructuur niet goed: zeehaven, luchthaven, wegen slecht onderhouden.
ondernemer	Zorg is echt beter geworden, maar geen aanvullende verzekering voor tandarts en fysio.

	<p>Verblijfsvergunning duurt 6 maanden waardoor mensen onverzekerd rondlopen.</p> <p>Et is een klokkenluidersregeling nodig voor anoniem melden van misstanden.</p> <p>Geen postcodes, slechte postbezorging, geen notaris aanwezig, AOV te laag.</p> <p>Beroepsonderwijs beter aansluiten op arbeidsmarkt; Engels als onderwijstaal niet doen.</p> <p>Door strenge scheepvaartinspecties wijken boten uit, daardoor tekort aan materialen.</p>
werkend echtpaar	<p>Woningbouw ligt vrijwel stil omdat mensen geen lening kunnen krijgen.</p> <p>Veel bureaucratie bij medische uitzendingen, duren ook te lang.</p> <p>Voor werkgever een probleem, moet zieke werknemer doorbetalen tijdens uitzending.</p> <p>NL moet meer luisteren naar mensen hier, lokaal bestuur kan meer doen.</p> <p>Fysiotherapie is uit het pakket, is te duur geworden en nauwelijks meer te krijgen.</p>
bewoner	<p>Boten wijken uit vanwege strenge controles; nu driedubbele belasting bij invoer.</p> <p>Armoede een probleem, vooral bij eenoudergezinnen; vaders laten het afweten.</p> <p>Vrouwen blijven vaak uit financiële noodzaak bij hun gewelddadige man.</p> <p>Van onderstand kun je niet leven, je hebt hulp van anderen (familie) nodig.</p>
gepensioneerde	<p>Ouders heropvoeden wegens kindermishandeling; kinderen vaak bij ouderwetse oma.</p> <p>Onderwijs is goed, zorg redelijk; wel te weinig continuïteit door tijdelijke banen.</p> <p>Sinds 10-10-10 gaat het slechter, hoge prijzen, mensen lijden, overlevingscriminaliteit.</p> <p>Den Haag moet niet dicteren hoe wij moeten leven, Bonaire is nieuwe Curaçao.</p> <p>Waarom euthanasiewet met een penne-streek ingevoerd; heeft in NL toch 50 jaar geduurd?</p> <p>BES-eilanden hebben weinig met elkaar; lokale leiders zijn te zwak.</p>
werkend echtpaar	<p>Postbezorging is een drama: duurt soms meer dan 2 maanden.</p> <p>Zorg is heel goed, maar wel logistieke problemen met uitzendingen naar Colombia.</p> <p>We missen een sociale werkplaats, maar eigenlijk is hele eiland "een sociale werkplaats".</p>
ondernemer	<p>Instructietaal Engels is niet goed, doorstroom naar NL dan moeilijk en USA is erg duur.</p> <p>We zijn aan het overleven, ook geen hypotheek te krijgen.</p> <p>Waarom abortuswetgeving doorgedrukt?</p> <p>Infrastructuur is slecht, transport tussen de eilanden te weinig en te duur.</p> <p>Instructietaal Engels is niet goed, doorstroom naar NL dan moeilijk en USA is erg duur.</p> <p>Jongeren hebben geen toekomst, er is niets te doen, dus gaan jongeren drinken.</p> <p>Er moet meer begrip komen tussen NL en Statia, meer zeggenschap voor Statia nodig.</p> <p>Zorg is verbeterd, maar patiënt is lang weg; werkgevers moeten wel doorbetalen.</p> <p>ZVK werkt slecht, regelen afspraak duurt lang, fysio en tandarts nu een probleem.</p>
bewoner	<p>We hebben een betere haven nodig, meer hotels, meer souvenirs en meer watersport.</p> <p>Op Statia is niets te doen voor kinderen; we moeten terug naar gulden.</p>
werkende	<p>Huidige systeem van Working Permits is te star en te bureaucratisch.</p> <p>Werknemers die van elders komen zijn wel verzekerd tegen ziektekosten, maar dragen niet bij in de kosten.</p> <p>Niet iedereen op eiland betaald belasting. Dat leidt tot ongelijkheid.</p> <p>Rijksvertegenwoordiger zou verbindende factor moeten zijn en de stem van de eilanden richting het Rijk moeten zijn. Dat is nu niet het geval.</p> <p>Internet is duur. Dit komt beschikbaarheid van informatie en transparantie niet ten goede.</p>
inwoner	<p>De status van de nationale parken is nu onduidelijk. Dat is lastig en zou moeten veranderen.</p> <p>Begrip van de lokale context is nodig. Meeste problemen zijn "Caribisch van aard".</p> <p>Economische basis van eiland is smal, alle goederen worden geïmporteerd.</p>
ouder	<p>Ontwikkeling van landbouw is kans. Eigen voedselproductie vermindert afhankelijkheid.</p> <p>Onderwijs is verbeterd sinds 10/10/10, maar mogelijkheden hoger onderwijs zijn beperkt.</p> <p>Het huidige onderwijs sluit niet goed aan op vervolgstudie in Nederland. Andere optie is USA maar dat is duur.</p>

	<p>Kwaliteit van zorg is gestegen. Verdere verbetering is mogelijkheid via aanvullende verzekering. Mogelijkheid hiervoor ontbreekt momenteel.</p> <p>Lokaal geheven belastingen moeten terugvloeien naar het eiland.</p> <p>Voor sociaal zwakkeren is het heel lastig om rond te komen. Voor deze doelgroep moet meer worden gedaan.</p>
ambtenaar	<p>Men geeft Nederland van veel zaken de schuld. Dat is niet altijd terecht.</p> <p>Achterliggende oorzaak is dat mensen lastig zijn te bereiken en vanuit politiek ook verkeerde (en te hoge) verwachtingen zijn gewekt.</p> <p>Zou graag meer bemoeienis vanuit Nederland willen. Problematiek is veel groter dan men lokaal aan kan.</p>
winkelier	<p>Hoogte van de belasting is niet het probleem. Wel de wijze van invoering.</p> <p>Er was weinig informatie beschikbaar en regels waren niet duidelijk.</p> <p>Nieuwe regels zijn voor een belangrijk deel opgelegd en sluiten niet goed aan bij lokale context.</p> <p>Voorbeelden hiervan zijn regels op gebied van abortus, euthanasie en homohuwelijk.</p>

Saba

bewoners	<p>Logistieke problemen bij medische uitzendingen, slechte communicatie.</p> <p>Huisartsenzorg niet verbeterd, betrokkenen ervaren willekeur bij toegang 2^e-lijnszorg.</p> <p>De prijzen in de winkels zijn de pan uitgerezen, leningen ook moeilijker geworden.</p> <p>In NL kun je allerlei toeslagen krijgen (huurtoeslag), terwijl hier veel armoede is.</p> <p>Veel mensen dachten dat het beter zou gaan na 10-10-10, maar het tegendeel is het geval.</p>
ambtenaar	<p>AOV is veel te laag, zeker voor ouderen zonder extra inkomsten of zonder familie.</p> <p>Ouders hebben te weinig geld om hun kind elders te laten doorstuderen.</p> <p>Internet biedt mogelijkheden voor (gecertificeerde) studie, maar is ook duur.</p> <p>Grond is erg duur geworden en leningen worden nauwelijks meer gegeven.</p> <p>Een huis bouwen is ook duur geworden, want bouwmaterialen moeten worden ingevoerd.</p> <p>Bestuurders zitten te lang op het pluche, waardoor geen ideeënverversing plaatsvindt.</p> <p>De RCN zou facilitair moeten zijn, maar is nu een "eigen staat" in de staat geworden.</p> <p>Zorg is goed maar voor het eerste bezoek in Colombia moet je 4 weken blijven.</p>
gepensioneerde	<p>Scheiding met Sint maarten is problematisch, men leeft hier volslagen geïsoleerd.</p> <p>Er is een probleem van loslopende geiten (zijn van de grote families); niemand pakt dit aan.</p> <p>Duaal bestuursstelsel bestuur werkt niet, werkhouding laag, enorme braindrain.</p> <p>Veel verborgen armoede; mensen kopen op de pof, eten veel blikvoer.</p>
ouder echtpaar	<p>Ervaart willekeur in behandeling door de visiterende specialist en de huisarts.</p> <p>Het ZVK werkt traag en bureaucratisch, lijkt niet naar een oplossing te zoeken.</p>
winkelier	<p>Veel is slechter geworden, te veel belasting; mensen kunnen het niet opbrengen.</p> <p>Mensen kopen op krediet maar betalen nooit alles af.</p> <p>Medicijnen zijn duur; hypotheek en verzekeringen ook; wegen zijn wel goed.</p> <p>Lokaal bestuur doet te weinig: meer groenten en fruit aanplanten dan importeren.</p> <p>Problemen met de jeugd: er is niets te doen; vóór 10-10-10 was er meer te doen.</p> <p>Studeren van kinderen in het buitenland is vanwege taal lastig (NL) of duur (USA).</p>
bewoner	<p>Duale bestuursstelsel werkt niet; in de raad is men het altijd met elkaar eens.</p> <p>Saba is geïsoleerd, er is geen band met Nederland.</p>
ambtenaar	<p>Koopkracht is minder geworden, mede door invoering ABB.</p> <p>We kozen voor NL, niet voor Bonaire. Te ver weg, andere taal, alle RCN-kantoren zijn daar.</p> <p>Lokale politieke leiders zijn zwak, stemmen zijn gekocht, duale systeem werkt niet.</p> <p>Er zijn te weinig agenten, je ziet ze 's avonds niet. Gevolg is gevoel van onveiligheid.</p> <p>Positieve ontwikkelingen zijn het onderwijs en de gezondheidszorg.</p>

ondernemer	<p>De AOV moet omhoog, vervoer tussen de eilanden is een issue.</p> <p>Er is niets te doen voor jongeren na schooltijd, ze gaan rondzwerven.</p> <p>De Rijksvertegenwoordiger in Kralendijk is nonsens, vertegenwoordigt niet Saba en Statia sinds de transitie is toerisme afgenomen. Alles is erg duur geworden.</p> <p>Duale systeem werkt niet; de eilandsraad stelt niet veel voor.</p> <p>Wat doet de Rijksvertegenwoordiger eigenlijk? Communicatie met Den Haag is slecht.</p> <p>Is somber over de toekomst, Saba is te duur, er zijn geen ontwikkelingsplannen.</p> <p>Vóór 2010 waren de mensen fan van Nederland, maar nu haat men Nederland.</p>
winkelier	<p>Is bang dat Chinezen komen en winkels openen, tegen lagere kosten.</p> <p>Winkels hebben hogere kosten (ABB sinds 2010, water en energie zijn duur).</p> <p>De nieuwe vestigingswet is schadelijk voor Saba.</p>
gepensioneerde	<p>De kosten voor energie zijn zeer hoog. Dit komt met name door hoge brandstofkosten.</p> <p>Zonne-energie is voor eiland geen oplossing voor hoge prijzen.</p> <p>Oorspronkelijke plannen voor windenergie (eind jaren negentig) waren beter doordacht en goedkoper.</p> <p>Gezondheidszorg is niet altijd even efficiënt geregeld. Ter illustratie: medicijnen zijn bijvoorbeeld duur en er worden trips naar Colombia georganiseerd zonder dat vooraf afspraken met ziekenhuis zijn gemaakt.</p>

B3 Reacties op de website, onderdeel gevolgen voor de bevolking

#	onderwerp	eiland	korte omschrijving
1	sociaaleconomisch	Bonaire	De veranderingen worden teveel opgelegd vanuit Den Haag Te lage uitkeringen en veel armoede Indirecte belastingen hebben prijzen opgedreven
2	positie als land	Bonaire	Caribisch Nederland internationaal niet als land bekend
3	volmachten	Sint Eustatius	Gesjoemel met en handel in volmachten
4	emigreren	Bonaire	VOG moeilijk te verkrijgen en post komt niet op eiland aan
5	taal	Bonaire	Meer aandacht nodig voor Papiamentu in het onderwijs
6	cultuur	Bonaire	Hollandse ambtenaren verdiepen zicht te weinig in CN
7	transitie	Sint Eustatius	Vooral zorg en politie maar ook onderwijs verbeterd Belastingen worden nu geïnd en vrienden worden niet ontzien
8	verwachtingen	Saba	Bevolking had hoge verwachten maar kon gevolgen niet overzien Met name problemen door nieuwe grenzen, nieuwe belastingen Lokale democratie werkt slecht, geen verbetering
9	discriminatie	Sint Eustatius	Blanken van buiten worden gediscrimineerd Het lokale bestuur is slecht gekwalificeerd
10	vastgoedbelasting	Bonaire	Nederlandse ambtenaren taxeren woningen te hoog
11	lokale belastingen	Sint Eustatius	Informatie over lokale belastingen ontoereikend
12	vastgoedbelasting	Bonaire	Schande dat club- en verenigingshuizen worden belast
13	dienstverlening	Bonaire	Belastingdienst en IND functioneren slecht
14	financiering	Bonaire	Hoge belastingen gebouwen en moeilijk geld te lenen
15	omroep	Bonaire	Goede publieke omroep nodig
16	trage overheid	Bonaire	Bureaucratische procedures duren veel te lang
17	economie	Bonaire	Lokale bestuur meer steunen voor verbetering economie
18	RCN	Bonaire	Klantvriendelijkheid en snelheid dienstverlening verbeteren
19	publieksvoorlichting	Sint Eustatius	Overheidsvoorlichting laat te wensen over

20	bestuur	Sint Eustatius	Organisatie lokaal bestuur slecht en kritische pers ontbreekt
21	bestuur	Saba	Gebrek aan bestuurlijke kwaliteit en ervaring Nog te veel cliëntisme en familiebelangen Slechte situatie in het verzorgingshuis
22	transitie	Bonaire	Lokale politici hebben bevolking onjuist voorgelicht
23	zorgpakket	Bonaire	Bezwaar tegen verwijdering mondzorg en fysiotherapie
24	economie	Sint Eustatius	Onvermogen lokaal bestuur om te investeren in het eiland
25	familiebedrijven	Sint Eustatius	Familiebedrijven zijn belangrijk voor de economie
26	prijzen	Sint Eustatius	Prijzen stijgen maar en wie kan dat nog betalen?
27	transitie	Sint Eustatius	overname door Nederland is desastreus voor het eiland
28	prijzen	Sint Eustatius	Prijzen rijzen de pan uit, wat voorheen ANG was is nu \$
29	artsen	Bonaire	Waarom mogen Colombiaanse artsen hier niet werken?
30	tandarts	Bonaire	Niet meer te betalen nu ze uit de zorgverzekering zijn
31	zorgpakket	Bonaire	Leven is al duur, moeten nu ook zelf tandarts en fysio betalen
32	belastingen en zorg	Sint Eustatius	Bestedingsbelasting (ABB) drijft prijzen op Zorg is verbeterd maar zorgkantoor is inefficiënt
33	zorg	Sint Eustatius	Zorg is verbeterd maar zorgkantoor functioneert slecht
34	zorg	Sint Eustatius	Communicatie bij medische uitzendingen is slecht
35	uitkeringen	Sint Eustatius	Uitkeringen zijn veel te laag gezien kosten van levensonderhoud
36	zorg	Bonaire	Overheid doet te weinig aan kinderopvang Waarom geen aanvullende verzekering voor tandarts en fysio?
37	prijzen	Saba	Prijzen in winkels zijn veel te hoog geworden, prijscontrole nodig
38	prijzen	Sint Eustatius	Prijzen fors gestegen, van ANG in \$; prijscontrole nodig
39	pensioen	Sint Eustatius	Pensioenfonds PCN te klein; kan beter door ABP gedaan worden
40	emigratie	Sint Eustatius	Wel deel van Nederland maar eigenlijk gewoon als buitenland
41	armoede	Bonaire	Door hoge kosten van levensonderhoud meer armoede
42	prijzen	Bonaire	Prijzen in de winkels sterk gestegen
43	kolonisatie	Saba	Transitie is poging tot nieuwe kolonisatie
44	voorlichting	Saba	Overheidsvoorlichting laat te wensen over
45	middenstand	Saba	Meer aandacht nodig van overheid voor de middenstand
46	belastingen	Bonaire	Nieuwe belastingen te zwaar voor vrijwilligersorganisaties
47	vastgoedbelasting	Bonaire	Nieuwe vastgoedbelasting desastreus voor instellingen
48	democratie	Bonaire	Nederland respecteert niet zelfbeschikkingsrecht eilanden
49	vulkaan	Sint Eustatius	Meer aandacht voor gevaar vulkanische activiteiten
50	bibliotheken	Saba	Meer aandacht voor professionaliseren openbare bibliotheken
51	belastingen	Bonaire	Belastingconsulenten willen rust huidige belastingen
52	toerisme	Saba	Toeristen blijven weg vanwege hoge prijzen
53	werkvergunningen	Saba	verkrijgen werkvergunningen te duur en te bureaucratisch
54	economie	Saba	economie lijdt onder elkaar tegenwerkende overheden
55	prijzen en regels	Saba	Prijzen fors gestegen, van ANG door dollarisatie Overgang naar Engels onderwijssysteem ongewenst Geen verkeerscontroles, is wel nodig
56	transitie	Saba	Na 10-10-10 is weinig verbeterd, wel veel Nederlandse ambtenaren
57	transitie	Bonaire	Als deel van Nederland toegang Europeanen verbeteren
58	taal	Bonaire	Minder aandacht voor Papiamentu, meer voor Spaans en Engels
59	post	Bonaire	Postbezorging is verbeterd door Flamingo express

60			maar nog wel problemen met (internet) adressen
61	pensioen	Sint Eustatius	Pensioenfondsen niet goed geregeld, zowel AOV als PCN
62	transitie	Bonaire	In welk land leven wij nu? Eiland, Bes, CN, Nederland?
63	kosten levensonderhoud	Bonaire	Kosten van levensonderhoud te hoog, tandarts niet te betalen
64	transitie	Bonaire	Nederlanders steeds minder geïntegreerd, passen zich niet aan
65	belastingen	Bonaire	Erfpacht canons door de overheid veel te sterk verhoogd
66	zorgverzekering	Bonaire	Ouderen (55+) die naar CUR of SMX verhuizen zijn onverzekerd
67	ambtenaren	Bonaire	Veel Nederlandse ambtenaren maar leven wordt niet beter
68	transitie	Bonaire	gevoel als 2e rang burgers in Nederland behandeld te worden
69	pensioen	Sint Eustatius	Pensioenfondsen PCN niet transparant
70	verbeteringen	Bonaire	Veel verbeterd zorg, onderwijs, justitie maar teveel Nederlanders Toekomstvisie nodig en verbetering van de wegen Caribisch Nederland in de wereld onbekend land
71	cultuur	Bonaire	Culturele evenementen verdwijnen en publieke omroep nodig
72	prijzen en cultuur	Bonaire	Prijzen te hoog, uitkeringen te laag Cultuurverschil eilanden en Nederland onvoldoende onderkend
73	voorzieningen	Saba	Veel voorzieningen verbeterd, maar niet de bejaardenzorg
74	pensioen	Sint Eustatius	Pensioenfondsen PCN te klein en niet transparant
75	concurrentie	Bonaire	Hogere prijzen door te weinig concurrentie tussen de bedrijven
76	kosten levensonderhoud	Bonaire	Kosten van levensonderhoud alleen te dragen door samenwonenden
77	onderwijs	Bonaire	Investeringen in het onderwijs goed voor de jeugd
78	riolering	Bonaire	aanleg riolering kostbaar maar goed voor het eiland
79	gezondheidszorg	Bonaire	gezondheidszorg is erg verbeterd
80	toekomstplan	Bonaire	eiland biedt zoveel kansen, maar er zijn belemmeringen: andere rechtsverhoudingen nodig en wegwerken achterstanden
81	analyse	Sint Eustatius	Twijfel over diepgang onderzoek evaluatiecommissie
82	vuilverbranding	Saba	Vuilverbrandingsinstallatie vervuult omgeving
83	transitie	Sint Eustatius	Sinds 10-10-10 is de sfeer verslechterd; Nederland is betweter Alleen toerisme heeft de toekomst, maar heeft geen aandacht
84	transitie	Sint Eustatius	Sinds 10-10-10 minder respect en meer machtsmisbruik NL
85	toerisme	Saba	Ontwikkel het eiland als duurzaam en groen voor toerisme
86	overheid	Sint Eustatius	RCN is onnodige bureaucratische tussenlaag
87	transport	Sint Eustatius	Beter betaalbaar transport tussen eilanden nodig